

Den statistiske Kongres i København 1907.

Det internationale statistiske Instituts 11te Møde fandt Sted i København i Dagene fra 26. til 31. August under ualmindelig stærk Tilslutning fra Medlemmernes Side. Af de 16 fremmede Lande, hvorfra der var mødt Deltagere i Kongressen, var Frankrig stærkest repræsenteret, med 18 Deltagere; derefter Tyskland med 13, Rusland med 12 (hvoraf 4 Finner), Østerrig med 11, Ungarn med 8, England og Sverige med hver 7, Norge og Nederlandene med hver 3, Italien, Schweiz, Belgien, Rumænien, Bulgarien, Ægypten og Japan med hver 1 Deltager. De danske Deltageres Antal var 12, hvoraf 5 Medlemmer af Instituttet og 7 Indbudne.

Møderne afholdtes i Rigsdagsbygningen og aabnedes af Kongressens Ærespræsident, Kronprins Christian. Paa Dagsordenen fandtes over en Snes forskellige Emner, som alle naaede til Behandling i Sektionerne eller i Plenarforsamlingen. Den Energi, hvormed Ledelsen gennemførte det hele Program, maa i høj Grad paaskønnes; kun alt for ofte er det ved lignende Kongresser hændet, at et eller flere Punkter paa en alt for righoldig Dagsorden er blevet til Skueretter, fordi Tiden ikke har været rigtigt beregnet.

Den statistiske Kongres i København 1907.

Det internationale statistiske Instituts 11te Møde fandt Sted i København i Dagene fra 26. til 31. August under ualmindelig stærk Tilslutning fra Medlemmernes Side. Af de 16 fremmede Lande, hvorfra der var mødt Deltagere i Kongressen, var Frankrig stærkest repræsenteret, med 18 Deltagere; derefter Tyskland med 13, Rusland med 12 (hvoraf 4 Finner), Østerrig med 11, Ungarn med 8, England og Sverige med hver 7, Norge og Nederlandene med hver 3, Italien, Schweiz, Belgien, Rumænien, Bulgarien, Ægypten og Japan med hver 1 Deltager. De danske Deltageres Antal var 12, hvoraf 5 Medlemmer af Instituttet og 7 Indbudne.

Møderne afholdtes i Rigsdagsbygningen og aabnedes af Kongressens Ærespræsident, Kronprins Christian. Paa Dagsordenen fandtes over en Snes forskellige Emner, som alle naaede til Behandling i Sektionerne eller i Plenarforsamlingen. Den Energi, hvormed Ledelsen gennemførte det hele Program, maa i høj Grad paaskønnes; kun alt for ofte er det ved lignende Kongresser hændet, at et eller flere Punkter paa en alt for righoldig Dagsorden er blevet til Skueretter, fordi Tiden ikke har været rigtigt beregnet.

Der arbejdedes i to Sektioner, hvoraf den ene nærmest beskæftigede sig med demografiske Spørgsmaal, den anden med økonomiske. Enkelte Emner forhandlede i Plenarmøder, og her holdtes ogsaa de Foredrag, hvortil der ikke var knyttet nogen Diskussion bl. a. Alfred de Fovilles aandfulde Konference (om »Gennemsnitsmennesket«), som i dansk Oversættelse er gengivet foran (Side 437 ff.), og Professor Westergaards særdeles instruktive Foredrag om »det tyvende Aarhundredes Befolknings-Horoskop«. Ud fra en Betragtning af de to mest interessante Fænomener i moderne Befolkningsstatistik, den aftagende Dødelighed og den aftagende Fødselshyppighed, optrak Professor Westergaard Linierne for den sandsynlige Udvikling af Befolkningsforholdene i Kulturlandene. — Blandt Foredragene skal endvidere nævnes et af den tidligere franske Minister Yves Guyot om »den industrielle Koncentration«. Hovedtanken i Guyot's Udvikling, der støttede sig til de nyeste erhvervsstatistiske Undersøgelser i United States, Frankrig og Belgien, er den, at Erfaringen ikke har bekræftet Teorien om Bedrifternes Koncentration, saaledes som denne er udtrykt af Karl Marx. Det var vistnok en almindelig Mening, at Guyot's Bevisførelse næppe kan staa for en indgaaende Kritik, men til en saadan var Lejligheden ikke gunstig, saa meget mindre, som den behændige Angriber af Koncentrationstendensen afværgede en Realitetsforhandling ved at stille Forslag om at fastslaa en bestemt Definition af Ordet »Koncentration«. I det hele taget maa det siges, at den navnlig hos Franskmændene stærkt fremtrædende Tilbøjelighed til at binde Diskussionen til formelle Spørgs-

maal ikke bidrog til at gøre Forhandlingerne frugtbringende. — Af stor teknisk Interesse var en Fremstilling, som Præsidenten for det tyske Rigsbureau, van der Borcht, gav af Fremgangsmaaden ved den store Erhvervstælling, der i Aar er foretaget i det tyske Rige, og hvortil der er bevilget en Klatskilling af $4\frac{1}{2}$ Mill. Rmk. De tilsvarende Tællinger i 1895 og 1882 havde givet højst værdifulde Bidrag til Forstaaelsen af det moderne Samfunds Udvikling, og det er derfor ikke underligt, at man med største Interesse imødeser Resultaterne af dette Aars Tælling. For Statistikerne af Fag have de tyske Erhvervstællinger imidlertid — rent bortset fra Resultaterne — en ganske særlig Tiltrækning paa Grund af den mønstergyldige Organisation af det hele kolossale Foretagende. Befolkningens Disciplin-Følelse og den Politi-Aand, hvormed der gennemgaaende administreres i Tyskland, og som saa ofte virker frastødende paa den fremmede, bidrager i høj Grad til at gøre Tyskland til noget af et Statistikkens Eldorado, og der var sikkert mangan af Hr. van der Borchts Kolleger, der med misundelige Øjne fulgte hans Redegørelse for Erhvervstællingens Plan.

Forhandlingerne i Sektionsmøderne havde for største Delen en saa speciel teknisk Karakter, at det er vanskeligt at gøre Rede for dem i Korthed. Vi skulle derfor kun nævne enkelte Ting af særlig Interesse.

I den demografiske Sektion optoges det første Møde af et saa aktuelt Emne som Tuberkulose-Statistikken. Det var en Forhandling om de mest formaals-tjenlige Metoder, indledet af Franskmanden Bertillon og Tyskeren Lexis; desuden forelaa der fra Professor

Westergaards Haand en lille Afhandling om Dødeligheden og specielt Tuberkulose-Dødeligheden blandt Sindssyge i Danmark. — En Sag, som i flere Aar har beskæftiget Instituttet, og hvortil der fra dansk Side er ydet et væsentligt Bidrag, er Spørgsmaalet om demografiske Undersøgelser i saadanne uciviliserede Lande, hvor der ikke holdes Folketællinger. Sagen blev i sin Tid rejst af Direktør Kiær i Kristiania, og efter at Spørgsmaalet havde været behandlet af forskellige Komiteer, blev det overdraget den daværende Direktør for det danske Bureau, Rubin, at udarbejde en Plan for saadanne Undersøgelser. De af Rubin udarbejdede Formularer blev derefter omsendte til en Mængde geografiske og lignende Selskaber rundt om i de forskellige Lande. Direktøren for det danske Bureau, Koefoed, som paa Mødet i London for 2 Aar siden var valgt ind i den Komité, der har Sagen i Hænde, gjorde nu Rede for Stillingen, idet han understregede Nødvendigheden af, at den af Statistikerne udarbejdede Plan blev underkastet en Revision fra Geografernes Side, før man tænkte paa at føre den ud i Livet. Sagen vil nu, efter en af Instituttet vedtagen Beslutning, blive bragt frem paa den geografiske Kongres, der skal afholdes i Genf 1908. — Uden at undervurdere Betydningen af det nys nævnte Spørgsmaal om demografiske Undersøgelser i uciviliserede Lande kan man iøvrigt — som det ogsaa blev fremhævet af Direktør Koefoed — dristigt paastaa, at der for Instituttet foreligger befolkningsstatistiske Opgaver, hvis Løsning paatrænger sig langt stærkere end denne. Blandt disse er en gammel Plan om Organisationen af en international Statistik over Befolkningens Bevægelse. Denne

Opgave, hvorom der forhandlede paa Grundlag af indledende Foredrag af Tyskeren von Mayr og Franskmanden Lucien March, er nu bragt et stort Skridt henimod sin Løsning ved et af sidstnævnte udarbejdet Værk, der foruden omfangsrige Tabeller over Ægteskaber, Fødsler og Dødsfald i de forskellige Lande (saa langt tilbage i Tiden som Oplysninger kan skaffes) indeholder en historisk-kritisk Indledning af stor Værdi. Lucien March's Bog er bleven til under Medvirkning af Alverdens statistiske Bureauer, og dens Oplysninger ere altsaa ganske autentiske. Dens Benyttelse vil i Fremtiden betyde en Besparelse i Tid og Arbejde, som ikke er til at vurdere. Efter Forfatterens Plan vil der blive foranstaltet en ny Udgave hvert femte Aar, og det tør da haabes, at det efterhaanden vil lykkes at supplere Indholdet, bl. a. ved Optagelse af internationale Tabeller over Ind- og Udvandring.

Blandt de i den økonomiske Sektion behandlede Emner skal nævnes følgende. Ved Mødet i London for to Aar siden var der blevet nedsat en Komite, som skulde undersøge, paa hvilken Maade man kunde tilvejebringe en Statistik over den internationale Betalingsbalance. Østerrigeren Professor Gruber fremlagde paa Komiteens Vegne en Beretning om de hidtil gjorte Erfaringer, bilagt med flere interessante Forsøg paa at opgøre Betalingsbalancen for enkelte Lande. Det fremgik af Professor Grubers Beretning, at der er lang, saare lang Vej frem mod Maalet: en nogenlunde ensartet Opgørelse for alle Lande, men paa den anden Side vare de indhøstede Erfaringer af den Natur, at der er al mulig Grund til at arbejde videre. Selv om man foreløbig maa

finde sig i at tage til Takke med mere eller mindre brudstykkeagtige Oplysninger, have dog ogsaa disse stor Værdi. Selve Problemet bliver jo mere og mere brændende, efterhaanden som Udviklingen af det internationale økonomiske Samkvem skrider frem. Foruden de store Hovedfaktorer i Landenes Betalingsbalance, Vareudvekslingen, Skibsfarten, Omsætningen af Værdipapirer, Rentebetalingen osv., er der en Mængde mindre Poster, som naar alt kommer til alt spille en langt betydeligere Rolle i Betalingsbalancen, end man paa Forhaand skulde ane. Eksempelvis skal vi nævne: de Beløb, som Udvandrere tage med sig over Oceanet, og de Summer, der sendes hjem til Slægtninge fra Udvandrere; endvidere de Aar for Aar stigende Beløb, der føres ud og ind over Landenes Grænser af Rejsende (det oplystes f. Eks., at tyske Turister aarlig lægger 50—60 Millioner Rmk. i Schweiz). Det var sikkert velbegrundet, naar Instituttet vedtog, at den i London dannede Komité skulde fortsætte sit paabegyndte Arbejde med Professor Gruber som »rapporteur permanente«. — Et andet vigtigt økonomisk Spørgsmaal er det om Tilvejebringelsen af en international Fiskeristatistik. Denne Sag forelagdes af Hollænderen Dr. Hoek, der som Generalsekretær for Centralkomiteen for internationale Havundersøgelser i nogle Aar har været bosiddende i København. En rationel Statistik paa dette Omraade vil ikke alene være til Støtte for de biologiske Forskninger med rent videnskabelige Formaal, men en saadan Statistik vil være nødvendig for at give de internationale Fiskerikonventioner et rigtigt økonomisk Grundlag. — En i flere Henseender interessant Forhandling fremkaldtes ved et Forslag at

Østerrigeren Professor Mataja om at søge optaget en Statistik over den periodiske Presse. I al Almindelighed herskede der Enighed om, at en saadan Statistik vilde være af Interesse, men lige overfor Spørgsmaalet om Arten af de Data, der burde tilvejebringes, brast Enigheden, idet navnlig Franskmændene ikke for nogen Pris vilde udlevere Oplysninger om Oplagets Størrelse; det var en »Forretningshemmelighed«, som det fra et videnskabeligt og statistisk Synspunkt var farligt at insistere paa at faa meddelt, da man dog savnede Midler til at kontrollere Opgivelsernes Rigtighed! —

Endnu en Række forskellige Spørgsmaal behandles i Sektionsmøderne og i Plenarforsamlingen: om Prisstatistik, om et teknologisk Leksikon i de tre Hovedsprog til statistisk Brug, om international Transportstatistik o. s. v. Endvidere fremlagdes der en Del litterære Arbejder, dels af videnskabeligt Indhold, dels til Belysning af økonomiske og sociale Forhold i de forskellige Lande. I denne Sammenhæng bør det nævnes, at det danske statistiske Bureau i Anledning af Kongressen havde udarbejdet et Tabelhæfte, indeholdende et Udtog af den danske officielle Statistik. Dette Hæfte, der som Bureauets Bidrag til Mødet uddeltes blandt Deltagerne, giver en Mængde sammenlignende Oversigter, der ofte række langt tilbage i Tiden, og det er saaledes vel egnet til at illustrere vort Lands Udvikling paa de forskellige Omraader.

Paa den sidste Mødedag foretog Instituttet Valg af Embedsmænd med det Resultat, at Præsidenten, v. Inama Sternegg, de tre Vicepræsidenter, Levasseur, Lexis og Troïnitsky, samt Kassereren,

Sir Alfred Bateman, genvalgte. Derimod ønskede den fungerende Generalsekretær, Craigie, ikke Genvalg, og i hans Sted valgtes Hollænderen Professor Verrijn Stuart. — Sluttelig vedtoges det at modtage en Indbydelse fra den franske Regering til at afholde næste Møde (Sommeren 1909) i Paris.

Adolph Jensen.